

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 9ης Σεπτεμβρίου 2004*

Στην υπόθεση C-332/01,

με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, η οποία ασκήθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 2001,

Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τους Β. Κοντόλαιμο και Ι. Χαλκιά,
με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την
Μ. Κοντού-Dürande, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans πρόεδρο τμήματος, J.- P. Puissochet, J. N. Cunha Rodrigues (εισηγητή), R. Schintgen και N. Colneric, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συνεδρίασεως της 13ης Νοεμβρίου 2003,

λαμβάνοντας υπόψη τις υποβληθείσες από τους διαδίκους παρατηρήσεις,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Ιανουαρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με την προσφυγή της, η Ελληνική Δημοκρατία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως 2001/557/ΕΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2001, για τον αποκλεισμό από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ L 200, σ. 28, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), κατά το μέρος της αποφάσεως που την αφορά.

Το νομικό πλαίσιο

Η χρηματοδότηση των δαπανών βάσει του ΕΓΤΠΕ

- 2 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδότησεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1287/95 της 22ας Μαΐου 1995 (ΕΕ L 125, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 729/70), ορίζει στα άρθρα 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 3, παράγραφος 1, ότι το τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών, οι οποίες επιχειρούνται «σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών».
- 3 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70:

«Η Επιτροπή [...]

[...]

- γ) αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών βάσει των άρθρων 2 και 3, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

Πριν από οποιαδήποτε απόφαση απόρριψης χρηματοδότησης, τα αποτελέσματα των εξακριβώσεων της Επιτροπής και οι απαντήσεις του κράτους μέλους κοινοποιούνται εκατέρωθεν γραπτώς, κατόπιν τούτου δε τα δύο μέρη επιχειρούν να έλθουν σε συμφωνία για τη συνέχεια που θα δοθεί.

Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία, το κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει την έναρξη διαδικασίας για συμβιβασμό των αντίστοιχων θέσεων τους εντός τεσσάρων μηνών· τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής ανακοινώνονται με έκθεση προς την Επιτροπή, η οποία [την] εξετάζει πριν αποφασίσει απόρριψη της χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή υπολογίζει τα προς απόρριψη ποσά λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, την έκταση της διαπιστωθείσας ασυμφωνίας. Η Επιτροπή εκτιμά εν προκειμένω το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και την οικονομική ζημία που υπέστη η Κοινότητα.

Η απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων. [...]

4 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 729/70:

«Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής κάθε πληροφορία αναγκαία για την καλή λειτουργία του Ταμείου και λαμβάνουν κάθε μέτρο που δύναται να διευκολύνει τους ελέγχους τους οποίους η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να ενεργήσει στο πλαίσιο της διαχείρισεως της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως συμπεριλαμβανομένων των επιτοπίων ελέγχων.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που υιοθέτησαν για την εφαρμογή των κοινοτικών πράξεων, οι οποίες έχουν σχέση με την κοινή γεωργική πολιτική, εφόσον οι πράξεις αυτές έχουν οικονομική επίπτωση για το ΕΓΤΠΕ.»

- 5 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 729/70, οι υπάλληλοι στους οποίους η Επιτροπή αναθέτει τις επί τόπου επαληθεύσεις έχουν πρόσβαση στα βιβλία ή στα άλλα έγγραφα, τα σχετικά με τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ.
- 6 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1663/95 της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 729/70 όσον αφορά τη διαδικασία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ 1995, L 158, σ. 6), καθορίζει, μεταξύ άλλων, τις υποχρεώσεις των οργανισμών συντονισμού, οι οποίοι είναι οι μόνοι εκπρόσωποι του ενδιαφερομένου κράτους μέλους έναντι της Επιτροπής. Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής το σύνολο των απαραίτητων λογιστικών στοιχείων με μορφή τέτοια ώστε οι υπηρεσίες της Επιτροπής να μπορούν να πραγματοποιούν τους απαραίτητους ελέγχους.
- 7 Το παράρτημα του κανονισμού 1663/95 προβλέπει τις διοικητικές και λογιστικές λεπτομέρειες τις οποίες πρέπει να τηρούν οι οργανισμοί πληρωμής των κρατών μελών ώστε να διασφαλίζεται αποτελεσματικός έλεγχος της επιλεξιμότητας των αιτήσεων ενισχύσεως και της συμβατότητας των αντιστοίχων πληρωμών με την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.
- 8 Το έγγραφο VI/5330/97 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1997, χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές που προτίθεται να ακολουθήσει η Επιτροπή κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών διορθώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αυτές γραμμές, όταν το πραγματικό ύψος των μη κανονικών πληρωμών δεν μπορεί να καθοριστεί και, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί ποσοτικά το ύψος των οικονομικών ζημιών που υφίσταται η Κοινότητα, η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αποκοπήν δημοσιονομικές διορθώσεις οι οποίες ανέρχονται, γενικώς, σε 2 %, σε 5 %, σε 10 % ή σε 25 % των δηλωθεισών δαπανών, ανάλογα με την έκταση του κινδύνου απωλειών για το Ταμείο.

9 Όπως προκύπτει από το εν λόγω έγγραφο, οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές διακρίνουν τις ακόλουθες δύο κατηγορίες ελέγχων:

— «Βασικοί έλεγχοι είναι οι φυσικοί και διοικητικοί έλεγχοι που απαιτούνται για την επαλήθευση ουσιαστικών στοιχείων, ιδίως την ύπαρξη του υποκειμένου του αιτήματος [το υποστατό του αντικειμένου της αιτήσεως], την ποσότητα και τις ποιοτικές προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των προθεσμιών, των απαιτήσεων συγκομιδής, των περιόδων παρακράτησης, κ.λπ. Οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιούνται επιτόπου και με διασταύρωση με ανεξάρτητα στοιχεία, όπως κτηματολόγια.»

— «Επικουρικοί έλεγχοι είναι οι διοικητικές αυτές [πράξεις] που απαιτούνται για την ορθή διεκπεραίωση των αιτημάτων, όπως η επαλήθευση της τήρησης των προθεσμιών για την υποβολή τους, τον εντοπισμό πολλαπλών αιτήσεων για το ίδιο αντικείμενο, ανάλυση κινδύνου, εφαρμογή των κυρώσεων και κατάλληλη επίβλεψη των διαδικασιών.»

10 Συναφώς, το έγγραφο VI/5330/97 προβλέπει:

«Όταν ένας ή περισσότεροι από τους βασικούς ελέγχους δεν εφαρμόζονται, ή εφαρμόζονται ελλιπώς ή με περιορισμένη συχνότητα ώστε να μην επαρκούν για τον προσδιορισμό της επιλεξιμότητας του αιτήματος ή για την πρόληψη των ανωμαλιών, αιτιολογείται ένα ποσοστό διόρθωσης 10 %, καθώς εύλογα συμπεραίνεται ότι υπάρχει υψηλός κίνδυνος εκτεταμένων απωλειών για το Ταμείο.

Όταν εφαρμόζονται όλοι οι βασικοί έλεγχοι, αλλά όχι στον αριθμό, συχνότητα ή βάθος που απαιτείται από τους κανονισμούς, τότε αιτιολογείται ένα ποσοστό διόρθωσης 5 %, καθώς εύλογα συνεπάγεται ότι δεν παρέχουν το αναμενόμενο επίπεδο εξασφάλισης της κανονικότητας των πληρωμών και υπάρχει σημαντικός κίνδυνος για το Ταμείο.

Όταν ένα κράτος μέλος έχει πραγματοποιήσει επαρκώς τους βασικούς ελέγχους, αλλά απέτυχε πλήρως να εφαρμόσει έναν ή περισσότερους από τους επικουρικούς ελέγχους, τότε αιτιολογείται ποσοστό διόρθωσης 2 %, λόγω του περιορισμένου κινδύνου απωλειών για το Ταμείο και λόγω της μη σοβαρότητας της παράβασης.

[...]

Όμως, όταν η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου από ένα κράτος μέλος είναι ανύπαρκτη ή παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις και υπάρχουν ενδείξεις εκτεταμένων ανωμαλιών, και αμέλεια στην αντιμετώπιση των παράτυπων ή δολίων πρακτικών, τότε αιτιολογείται ποσοστό διόρθωσης 25 %, καθώς εύλογα μπορούμε να υποθέσουμε ότι η ελευθερία υποβολής παράτυπων αιτήσεων, άνευ κυρώσεων, θα προκαλέσει εξαιρετικά υψηλές απώλειες στο ΕΓΤΠΕ.»

Ο τομέας του βάμβακος

- 11 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1201/89 της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 1989, περί λεπτομερειών εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης για το βαμβάκι (ΕΕ L 123, σ. 23), όπως τροποποιήθηκε μεταξύ άλλων με τον κανονισμό

(ΕΚ) 1437/96 της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 1996 (ΕΕ L 184, σ. 29) (στο εξής: κανονισμός 1201/89), ορίζει:

«Κάθε παραγωγός βαμβακιού υποβάλλει κάθε χρόνο δήλωση των σπαρμένων εκτάσεων πριν από μία ημερομηνία που καθορίζεται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και, εκτός περιπτώσεως ανωτέρας βίας, το αργότερο την 1η Ιουλίου.

Εντούτοις, για το έτος 1996, στην περίπτωση της Ελλάδας, η ημερομηνία της 1ης Ιουλίου αντικαθίσταται από εκείνη της 1ης Αυγούστου.»

- 12 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1201/89 προβλέπει:

«Ο οργανισμός που ορίζεται για τον σκοπό αυτό από το κράτος μέλος παραγωγής εξακριβώνει ότι οι δηλώσεις [...] είναι ακριβείς, με βάση επιτόπιο δειγματοληπτικό έλεγχο που αφορά τουλάχιστον 5 % των δηλώσεων.»

Ο τομέας του ελαιολάδου

- 13 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 154/75 του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 1975, περί κατάρτισεως ελαιοκομικού κτηματολογίου στα κράτη μέλη παραγωγής ελαιολάδου (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 158), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3453/80 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1980 (ΕΕ L 360, σ. 15) (στο εξής: κανονισμός 154/75), επιβάλλει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να καταρτίσουν ελαιοκομικό κτηματολόγιο όσον αφορά όλες τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις που είναι εγκατεστημένες στην επικράτειά τους.

- 14 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 154/75 ορίζει ότι το ελαιοκομικό κτηματολόγιο πρέπει να επιτρέπει να εξακριβώνεται για κάθε εκμετάλλευση:
- η συνολική ελαιοκομική έκταση, με κτηματολογική αναφορά των τεμαχίων που την αποτελούν,
 - ο συνολικός αριθμός ελαιοδένδρων,
 - τα ονόματα των ιδιοκτητών εκάστου τεμαχίου,
 - η κατανομή μεταξύ αμιγών και μικτών ελαιοκομικών εκτάσεων,
 - η κατανομή των ελαιοδένδρων κατά ποικιλία,
 - το εφαρμοζόμενο σύστημα καλλιέργειας,
 - η ηλικία των ελαιοδένδρων, η κατάσταση της καλλιέργειας και της παραγωγής,
 - ο αριθμός των αρδευομένων ελαιοδένδρων.

- 15 Η ίδια διάταξη όρισε ότι η προθεσμία για την κατάρτιση του ελαιοκομικού κτηματολογίου στην Ελλάδα λήγει στις 31 Οκτωβρίου 1988.
- 16 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2261/84 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 1984, για τον καθορισμό των γενικών κανόνων σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου και στις οργανώσεις παραγωγών ελαιολάδου (ΕΕ 1984, L 208, σ. 3), επιβάλλει σε κάθε κράτος μέλος παραγωγής να καταρτίσει και να τηρεί διαρκή μηχανογραφημένα αρχεία ελαιοκομικών στοιχείων.
- 17 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3061/84, της Επιτροπής, της 31ης Οκτωβρίου 1984, για λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου (ΕΕ L 288, σ. 52), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 98/89 της Επιτροπής, της 17ης Ιανουαρίου 1989 (ΕΕ L 14, σ. 14) (στο εξής: κανονισμός 3061/84), τα κράτη μέλη παραγωγής εισάγουν στα μηχανογραφημένα αρχεία τα στοιχεία που αναφέρονται στο ελαιοκομικό κτηματολόγιο μόλις τα έχουν διαθέσιμα.
- 18 Το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 3061/84 ορίζει ότι το αρχείο αυτό πρέπει να τεθεί σε λειτουργία πριν από τις 31 Οκτωβρίου 1990.

Ο τομέας της σταφίδας

- 19 Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2911/90 της Επιτροπής, της 9ης Οκτωβρίου 1990, περί των λεπτομερειών εφαρμογής για τη χορήγηση ενίσχυσης για την καλλιέργεια ορισμένων ποικιλιών σταφυλιών που προορίζονται για αποξήρανση (ΕΕ 1990, L 278, σ. 35), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2475/94 της Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 1994 (ΕΕ L 264, σ. 6) και με τον κανονισμό (ΕΚ) 2614/95 της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 1995 (ΕΕ L 268, σ. 7) (στο εξής: κανονισμός 2911/90), προβλέπει τις πληροφορίες και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στις δηλώσεις παραγωγής.

20 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2911/90:

«Η δήλωση καλλιέργειας υποβάλλεται [...] το αργότερο στις 31 Απριλίου κάθε έτους για την επόμενη περίοδο εμπορίας.

[...]»

21 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού διευκρινίζει:

«Η αίτηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες ενδείξεις:

- α) επώνυμο, όνομα, και διεύθυνση του αιτούντος·
- β) εκτάσεις που καλύπτουν οι αμπελώνες και οι οποίες καλλιεργούνται με το ή τα συγκεκριμένα προϊόντα (σε εκτάρια και υποδιαιρέσεις τους) και την αναφορά κτηματολογίου των εν λόγω εκτάσεων ή ισοδύναμη ένδειξη που έχει αναγνωριστεί από τον υπεύθυνο για τον έλεγχο των εκτάσεων οργανισμό·
- γ) ποικιλία των χρησιμοποιούμενων σταφυλιών και, στην περίπτωση της σουλτανίνας, εάν ο αμπελώνας έχει προσβληθεί από φυλλοξήρα ή έχει αναφυτευθεί κατά την τελευταία πενταετία·

δ) δήλωση του παραγωγού ότι οι εν λόγω εκτάσεις ή τα προϊόντα που συγκομίζονται σε αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ενίσχυσης, δυνάμει άλλων ρυθμίσεων, και ιδίως εκείνων που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 797/85·

ε) εκτίμηση της παραγωγής που μπορεί να συγκομιστεί·

στ) το καθεστώς και τη μέθοδο γεωργικής εκμετάλλευσης.»

- 22 Το άρθρο 6 του κανονισμού 2911/90 ορίζει τους ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη. Η παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του άρθρου αυτού ορίζει:

«Το κράτος μέλος οργανώνει επιτόπιους ελέγχους, σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι οποίοι αφορούν, εντός της δικαιοδοσίας κάθε αρμόδιας διοικητικής ενότητας, αντιπροσωπευτικό ποσοστό των δηλώσεων. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από 10 %, αλλά αυξάνεται τουλάχιστον σε 15 % όταν αποκαλυφθεί σημαντικός αριθμός ψευδών δηλώσεων.»

- 23 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1456/97 της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1997, σχετικά με τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 1997/98, του ποσού της ενίσχυσης για την καλλιέργεια σταφυλιών προοριζομένων για την παραγωγή ορισμένων ποικιλιών σταφίδων (ΕΕ 1997, L 199, σ. 4), ορίζει τις ελάχιστες αποδόσεις πέραν των οποίων καμία ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγηθεί. Το άρθρο 1 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να ελέγξουν αυτές τις ελάχιστες αποδόσεις.

- 24 Το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) 1493/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ L 179, σ. 1), απαριθμεί τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην απογραφή του δυναμικού παραγωγής. Η παράγραφος 2 ορίζει ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να επιτρέψει την κατάρτιση της απογραφής σε περιφερειακή βάση. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, όλες οι περιφερειακές απογραφές πρέπει να έχουν καταρτιστεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001.
- 25 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1621/1999 της Επιτροπής, της 22ας Ιουλίου 1999, για τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 2201/96 του Συμβουλίου όσον αφορά την ενίσχυση για την καλλιέργεια σταφυλιών που προορίζονται για την παραγωγή ορισμένων ποικιλιών σταφίδων (ΕΕ L 192, σ. 21), που αντικατέστησε τον κανονισμό 2911/90 από την περίοδο εμπορίας 1999/2000, προβλέπει στο άρθρο 2, παράγραφος 3:

«Για τον σκοπό της διαχείρισης του συστήματος ενίσχυσης, καθιερώνεται μια αλφαριθμητική ηλεκτρονική βάση, η οποία καλείται “βάση δεδομένων”, και περιλαμβάνει τα στοιχεία που εμφανίζονται στο άρθρο 4 και στο άρθρο 8, παράγραφος 4. Το σύστημα αλφαριθμητικής αναγνώρισης των αμπελοτεμαχίων είναι αυτό που έχει ληφθεί υπόψη για το ολοκληρωμένο σύστημα που αναφέρεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, συμπληρωμένο, εφόσον παρίσταται ανάγκη, κατά τρόπο ώστε να καλύπτονται οι αμπελουργικές εκτάσεις, τις οποίες αφορά το παρόν σύστημα ενίσχυσης.»

- 26 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1621/1999 προβλέπει:

«Τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν προβεί στη σύσταση της βάσης δεδομένων που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 4, πριν από την έναρξη της περιόδου εμπορίας 2002/2003. Κατά τη διάρκεια των περιόδων εμπορίας 1999/2000, 2000/2001 και 2001/2002, η υποχρέωση εγγραφής στη βάση δεδομένων αντικαθίσταται από την υποχρέωση υποβολής αίτησης εγγραφής στη βάση δεδομένων,

σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, πριν από την 1η Σεπτεμβρίου 1999· οι αναφορές σχετικά με την έκταση ή την αναγνώριση της ταυτότητας των αμπελοτεμαχίων είναι οι κτηματολογικές αναφορές ή άλλες ενδείξεις αναγνωρισμένες ως ισοδύναμες από τον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο των εκτάσεων.»

Ο τομέας του αιγοπροβείου κρέατος

- 27 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 391, σ. 36), προβλέπει:

«Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων που αφορούν τις αιτήσεις ενισχύσεων οι οποίες μνημονεύονται στους επιμέρους κανονισμούς, η αίτηση ενίσχυσης που αφορά τα ζώα περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και ιδίως:

— τα στοιχεία του κατόχου της εκμετάλλευσης,

[...]

— τον αριθμό και το είδος των ζώων για τα οποία ζητείται η ενίσχυση,

- ενδεχομένως, τη δέσμευση του κατόχου της εκμετάλλευσης να διατηρήσει στην εκμετάλλευση τα ζώα κατά την περίοδο υποχρεωτικής κατοχής, καθώς και την ένδειξη σχετικά με τον ή τους τόπους κατοχής των ζώων και, ενδεχομένως, την ή τις σχετικές περιόδους και, όσον αφορά τα βοοειδή, τον αριθμό αναγνώρισής τους· σε περίπτωση που ο τόπος αυτός άλλαξε κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει προηγουμένως, γραπτώς, την αρμόδια αρχή,

- ενδεχομένως, το ατομικό όριο ή το ανώτατο ατομικό όριο για τα εν λόγω ζώα,

[...]

- δήλωση του παραγωγού ότι έχει λάβει γνώση των όρων για τη χορήγηση των σχετικών ενισχύσεων.

[...]»

28 Το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού ορίζει:

«1. Οι διοικητικοί και οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά τρόπον ώστε να εξασφαλιζέται η αποτελεσματική εξακρίβωση της τήρησης των όρων για την παροχή των ενισχύσεων και των πριμοδοτήσεων.

[...]

3. Οι επιτόπιοι έλεγχοι ασκούνται τουλάχιστον σε ευρύ δείγμα αιτήσεων. Το εν λόγω δείγμα πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον:

— το 10 % των αιτήσεων για τη χορήγηση ενίσχυσης για ζώα, ή των δηλώσεων συμμετοχής,

[...]

4. Οι αιτήσεις που αποτελούν το αντικείμενο επιτόπιων ελέγχων καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, κυρίως βάσει ανάλυσης των κινδύνων καθώς επίσης και βάσει ενός στοιχείου αντιπροσωπευτικότητας των αιτήσεων που υποβλήθηκαν. Για την ανάλυση των κινδύνων λαμβάνονται υπόψη:

— το ποσό της ενίσχυσης,

— ο αριθμός των αγροτεμαχίων, της έκτασης ή του αριθμού ζώων για τα οποία έχει ζητηθεί η ενίσχυση,

— η εξέλιξη, σε σχέση με το προηγούμενο έτος,

— οι διαπιστώσεις των ελέγχων που διενεργήθηκαν τα προηγούμενα έτη,

— άλλες παράμετροι που θα ορίσουν τα κράτη μέλη.

[...]»

29 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 5, του κανονισμού 3887/92:

«Στην περίπτωση που, για λόγους σχετιζόμενους με τις φυσικές συνθήκες διαβίωσης της αγέλης, ο κάτοχος εκμετάλλευσης δεν μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωσή του να διατηρήσει στην κατοχή του, κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής περιόδου, τα ζώα για τα οποία έχει ζητήσει πριμοδότηση, το δικαίωμα για πριμοδότηση διατηρείται για τον αριθμό των ζώων που είναι πράγματι επιλέξιμα και υπάρχουν στην εκμετάλλευση κατά τη διάρκεια της περιόδου υποχρεωτικής κατοχής τους, με τον όρο ότι ο κάτοχος της εκμετάλλευσης έχει ενημερώσει επί του θέματος, γραπτά, την αρμόδια αρχή, σε προθεσμία δέκα εργάσιμων ημερών μετά τη διαπίστωση της μείωσης του αριθμού των ζώων αυτών.»

30 Το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Για κάθε επίσκεψη ελέγχου πρέπει να συντάσσεται έκθεση, στην οποία να μνημονεύονται κυρίως οι λόγοι της επίσκεψης, τα πρόσωπα που παρίσταντο, ο αριθμός των αγροτεμαχίων στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, τα αγροτεμάχια στα οποία πραγματοποιήθηκε μέτρηση καθώς και οι χρησιμοποιηθείσες τεχνικές μέτρησης, ο αριθμός και το είδος των ζώων που διαπιστώθηκαν επί τόπου καθώς και, ενδεχομένως, ο αριθμός αναγνώρισής τους.

Ο κάτοχος της εκμετάλλευσης ή ο εκπρόσωπός του έχει τη δυνατότητα να υπογράψει την έκθεση αυτή πιστοποιώντας, ενδεχομένως, τουλάχιστον την παρουσία του κατά τη διάρκεια του ελέγχου ή αναφέροντας τις παρατηρήσεις του επί του θέματος.»

- 31 Το άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2700/93 της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της πριμοδότησης υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος (ΕΕ 1993, L 245, σ. 99), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 279/94 της Επιτροπής της 8ης Φεβρουαρίου 1994 (ΕΕ L 37, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 2700/93), προβλέπει:

«Η περίοδος υποχρεωτικής παραμονής των ζώων κατά τη διάρκεια της οποίας ο παραγωγός αναλαμβάνει την υποχρέωση να διατηρεί στην εκμετάλλευσή του τον αριθμό των προβατινών ή/και των αιγών για τις οποίες έχει ζητηθεί η πριμοδότηση είναι 100 ημέρες από την τελευταία ημέρα της περιόδου υποβολής των αιτήσεων που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

Πριν το σύνολο ή μέρος του αριθμού των προβατινών ή των αιγών για τις οποίες έχει ζητηθεί η πριμοδότηση εκμισθωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου υποχρεωτικής παραμονής των ζώων, πρέπει να εξακριβώνεται η ταυτότητα των ζώων αυτών [...]

- 32 Το άρθρο 4 του κανονισμού 2700/93 ορίζει:

«1. Οι επιτόπιοι έλεγχοι διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 και το σύστημα μόνιμης καταγραφής των κινήσεων του κοπαδιού το οποίο εφαρμόζεται πρέπει να είναι σύμφωνο με τους κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 92/102/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για την αναγνώριση και την καταγραφή των ζώων (ΕΕ L 355, σ. 32)].

Εντούτοις, για την περίοδο 1994, εφόσον κράτος μέλος δεν έχει ακόμη θέσει σε εφαρμογή το σύστημα καταχώρησης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, μπορεί να εφαρμόσει σύστημα καταχώρησης βάσει του οποίου εμφανίζεται μονίμως και με σαφήνεια η πραγματική κατάσταση του κοπαδιού. [...]

[...]

2. Τα κράτη μέλη προβαίνουν, για κάθε περίοδο εμπορίας, στην κατάρτιση απογραφής των προβατοπαραγωγών που διαθέτουν στο εμπόριο πρόβειο γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα με βάση το πρόβειο γάλα. [...]

- 33 Κατά το άρθρο 9, δεύτερο εδάφιο, ο κανονισμός 2700/93 εφαρμόζεται από την περίοδο εμπορίας 1994.

Τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία

- 34 Οι λόγοι για τους οποίους προβάλλεται το πλημμελές των πράξεων που αφορά η προσβαλλομένη απόφαση εκτίθενται στη συνοπτική έκθεση υπ' αριθ. AGRI/17537/01-EL-τελικό της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2001 (στο εξής: συνοπτική έκθεση).

- 35 Σχετικά με τον τομέα του βάμβακος, η Επιτροπή διαπίστωσε, για την περίοδο εμπορίας 1995/1996, απουσία επιτοπίων ελέγχων όσον αφορά τις δηλώσεις των σπαρμένων με βαμβάκι εκτάσεων στον νομό Σερρών και στον νομό Δράμας, ενώ το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 1201/89 απαιτεί να πραγματοποιείται έλεγχος τουλάχιστον ως προς το 5 % των δηλώσεων των καλλιεργηθεισών εκτάσεων. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης την καθυστερημένη διενέργεια ελέγχων των σπαρμένων εκτάσεων από τον Δεκέμβριο 1996 μέχρι τον Μάρτιο 1997. Συνεπώς, εφάρμοσε κατ' αποκοπήν διορθωτικό συντελεστή 10 % για το σύνολο αυτών των πλημμελειών, που αντιστοιχεί σε ποσό 4 163 259 550 δραχμών.

- 36 Όσον αφορά τον τομέα του ελαιολάδου, από τους πραγματοποιηθέντες στην Ελλάδα ελέγχους επισημάνθηκαν πολλές αδυναμίες του συστήματος ελέγχου, εκ των οποίων η σημαντικότερη είναι η απουσία ελαιοκομικού μητρώου και μηχανογραφημένων αρχείων. Μετά την εκ μέρους των ελληνικών αρχών κοινοποίηση στοιχείων κατά το έτος 1999, ως προς τις επελθούσες βελτιώσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δήλωσαν, σε διμερή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 23 Σεπτεμβρίου 1999, ότι εκτιμούν μεν τις επιτευχθείσες βελτιώσεις, αλλά δεν τις θεωρούν επαρκείς για την εξάλειψη των παρατηρηθεισών αδυναμιών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εφάρμοσε κατ' αποκοπήν διόρθωση 5 % επί των δαπανών που είχαν δηλωθεί για τα οικονομικά έτη 1997 και 1998 (τα οποία αντιστοιχούν αντιστοίχως στις περιόδους εμπορίας 1995/1996 και 1996/1997), ανερχόμενη σε 17 308 535 972 δραχμές.
- 37 Όσον αφορά τον τομέα της σταφίδας, κατόπιν της έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 1998 στον νομό Ηρακλείου, η Επιτροπή διαπίστωσε τρία είδη ελλείψεων: πρώτον, ελλείψεις αναφορικά με τους ελέγχους των καλλιεργουμένων εκτάσεων και την επιλεξιμότητα των σταφυλιών για τη χορήγηση κοινοτικών ενισχύσεων· δεύτερον, ελλείψεις σχετικά με τους ελέγχους της ελάχιστης απόδοσης καθώς και της επιλέξιμης ποικιλίας σταφυλιών και, τέλος, ελέγχους που αφορούν την υιοθέτηση και την εφαρμογή συστήματος ελέγχου. Βάσει των δύο πρώτων εκ των ανωτέρω ελλείψεων, η Επιτροπή επέβαλε δημοσιονομική διόρθωση 5 % επί των δαπανών που δηλώθηκαν για τα οικονομικά έτη 1997, 1998 και 1999, σχετικά με τον νομό Ηρακλείου. Βάσει της τρίτης εκ των ανωτέρω ελλείψεων, επιβλήθηκε δημοσιονομική διόρθωση 2 % στις δαπάνες που αφορούν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας για τα ίδια οικονομικά έτη. Οι διορθώσεις αυτές αντιπροσωπεύουν συνολικό ποσό 3 144 838 970 δραχμών.
- 38 Όσον αφορά τον τομέα του αιγοπροβείου κρέατος, κατόπιν δύο ελέγχων που πραγματοποίησε κατά τα έτη 1997 και 1998, η Επιτροπή έκρινε ότι το καθεστώς ελέγχου πριμοδοτήσεως του αιγοπροβείου κρέατος που εφαρμοζόταν στην Ελλάδα δεν ήταν σύμφωνο με την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση και παρουσίαζε διάφορα κενά, όπως την απουσία συστήματος καταγραφής των κινήσεων του κοπαδιού, την πολύ χαμηλή συχνότητα επιτόπιων ελέγχων που έγιναν σε ορισμένους νομούς, την αναξιοπιστία των στατιστικών στοιχείων των επιθεωρήσεων, την κακή ποιότητα των

εκθέσεων επιθεώρησης, τις καθυστερήσεις στην επεξεργασία των δεδομένων, τη μη εφαρμογή της αρχής της ανάλυσης κινδύνου, τη μη αναφορά του τόπου υποχρεωτικής κατοχής, τη μη σήμανση των ζώνων και το γεγονός ότι οι απώλειες αποτελούσαν το αντικείμενο απλής προφορικής δηλώσεως. Βάσει αυτού, η Επιτροπή επέβαλε, όσον αφορά τις δηλωθείσες για τα έτη 1995, 1996 και 1997 δαπάνες, διόρθωση 25 % για τις δαπάνες που αφορούν τον νομό Ρεθύμνου (Κρήτη) λόγω παντελούς ελλείψεως ελέγχου, 10 % για ορισμένους άλλους νομούς και 5 % για το υπόλοιπο τμήμα της ελληνικής επικράτειας, οι οποίες συνολικώς αντιστοιχούσαν σε ποσό 11 863 933 000 δραχμών.

- 39 Με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή απέρριψε από την κοινοτική χρηματοδότηση, για τον λόγο ότι δεν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο, τα ποσά που αναφέρονται στις σκέψεις 35 έως 38 της παρούσας αποφάσεως.
- 40 Με την παρούσα προσφυγή, η Ελληνική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει ή, τουλάχιστον, να τροποποιήσει την προσβαλλομένη απόφαση καθόσον της επιβάλλει τις εν λόγω δημοσιονομικές διορθώσεις.
- 41 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή και να καταδικάσει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή βάμβακος

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 42 Κατά την Ελληνική Δημοκρατία, η Επιτροπή προέβη σε πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1201/89, καθόσον το άρθρο αυτό επιβάλλει έλεγχο του 5 % των δηλώσεων που αφορούν τις σπαρμένες με βαμβάκι εκτάσεις όχι σε κάθε νομό αλλά σε εθνικό επίπεδο, όπως και έγινε στην Ελλάδα. Μολονότι ο κανονισμός απαιτεί ότι βάσει των ελέγχων πρέπει να εξακριβώνεται το αληθές και η ακρίβεια των δηλώσεων για τις εκτάσεις μέσω

αντιπροσωπευτικού δείγματος, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι ο νομός είναι η διοικητική μονάδα αναφοράς.

- 43 Κατά την Επιτροπή, η αντιπροσωπευτικότητα του ελέγχου πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με κάθε διοικητική περιφέρεια όπου καλλιεργείται το βαμβάκι εφόσον ο έλεγχος σκοπεύει να διασφαλίσει την ακρίβεια των δηλώσεων. Η ακρίβεια, όμως, των δηλώσεων παραμένει αμφίβολη όταν δεν έχουν πραγματοποιηθεί καθόλου έλεγχοι σε ορισμένες περιοχές με υψηλή παραγωγή. Το γεγονός ότι δεν διενεργήθηκαν έλεγχοι, το οποίο δεν αμφισβητεί η Ελληνική Δημοκρατία, στους εν λόγω δύο νομούς συνιστά παράγοντα υψηλού κινδύνου για τους κοινοτικούς πόρους.
- 44 Όσον αφορά τις καθυστερήσεις που της προσάπτονται ως προς τη διενέργεια των ελέγχων, η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 1201/89 δεν προβλέπει για τους επιτόπιους ελέγχους προθεσμία, η μη τήρηση της οποίας θα επέφερε δημοσιονομικές διορθώσεις. Ο έλεγχος αυτός μπορεί να πραγματοποιηθεί όχι μόνο μέχρι τον Νοέμβριο, αλλά μέχρι τον Μάρτιο ή τον Απρίλιο του επομένου έτους, εφόσον κατά τη διεξαγωγή του το στέλεχος του βάμβακος υφίσταται ακόμη στο αγροτεμάχιο. Επιπλέον, οι καθυστερήσεις είναι αποτέλεσμα ανωτέρας βίας, οφειλόμενης σε απεργιακές κινητοποιήσεις.
- 45 Κατά την Επιτροπή, οι έλεγχοι έπρεπε να είχαν διεξαχθεί πριν από τη συγκομιδή, δηλαδή το αργότερο τον Οκτώβριο. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η κατάθεση προειδοποίησης απεργίας αποκλείει την περίπτωση υπάρξεως ανωτέρας βίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 46 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1201/89 προβλέπει ότι ο οργανισμός που ορίζεται για τον σκοπό αυτό πρέπει να προβαίνει σε «επιτόπιο δειγματοληπτικό έλεγχο που αφορά τουλάχιστον 5 % των δηλώσεων».

- 47 Η διάταξη αυτή, απαιτώντας ο έλεγχος να αφορά τουλάχιστον το 5 % των δηλώσεων, σκοπεί να εξασφαλίσει την αντιπροσωπευτικότητα του ελέγχου. Η διάταξη αυτή δεν διευκρινίζει αν, στην Ελλάδα, το ποσοστό αυτό του 5 % πρέπει να διαμορφώνεται ανά νομό ή ανά ευρύτερες διοικητικές περιφέρειες. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι ο απαιτούμενος έλεγχος πρέπει να διεξάγεται «δειγματοληπτικώς».
- 48 Πάντως, από τα στοιχεία της δικογραφίας που κατατέθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά την περίοδο εμπορίας 1995/1996, οι ελληνικές αρχές είχαν επιλέξει, στο πλαίσιο αυτού του δειγματοληπτικού ελέγχου, 1 101 από τις 10 874 δηλώσεις που έγιναν στον νομό Σερρών και 325 από τις 3 222 δηλώσεις που έγιναν στον νομό Δράμας. Εντούτοις, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου εμπορίας, δεν πραγματοποιήθηκε κανένας επιτόπιος έλεγχος στους νομούς Σερρών και Δράμας.
- 49 Επομένως, στους νομούς αυτούς, δεν έγινε δειγματοληπτικός έλεγχος, αντιθέτως προς τις απαιτήσεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1201/89.
- 50 Όσον αφορά το επιχείρημα της Ελληνικής Κυβερνήσεως ότι η απουσία ελέγχου στους δύο αυτούς νομούς κατά την περίοδο εμπορίας 1995/1996 είναι μεμονωμένο γεγονός, οφειλόμενο σε προσωρινή έλλειψη προσωπικού, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι εναπόκειται στις αρχές των κρατών μελών να θέτουν σε εφαρμογή ένα αξιόπιστο και ευρύθμως λειτουργούν σύστημα ελέγχου, το οποίο να έχει οργανωθεί κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία τέτοιων κενών (βλ., συναφώς, την απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, C-157/00, Ελλάδα κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-153, σκέψη 18).
- 51 Όσον αφορά την καθυστερημένη διεξαγωγή των ελέγχων στις σπαρμένες με βαμβάκι εκτάσεις, την οποία διαπίστωσε η Επιτροπή κατά την περίοδο εμπορίας 1996/1997, υπενθυμίζεται ότι στο οικείο κράτος μέλος εναπόκειται να προσκομίσει την πλέον λεπτομερή και πλήρη απόδειξη περί του αληθούς χαρακτήρα των ελέγχων του και, ενδεχομένως, περί της ανακρίβειας των ισχυρισμών της Επιτροπής (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπής κατά Ελλάδας, σκέψη 17).

- 52 Πάντως, από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, παρά τα επανειλημμένα αιτήματα της Επιτροπής, οι ελληνικές αρχές δεν προσκόμισαν εγκαίρως κανένα πληροφοριακό στοιχείο ή έγγραφο ικανό να αποδείξει ότι είχαν διεξαχθεί τέτοιοι έλεγχοι, είτε προ είτε μετά τη συγκομιδή της επίδικης περιόδου εμπορίας.
- 53 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Ελληνικής Δημοκρατίας σχετικά με τον καθυστερημένο έλεγχο των εκτάσεων, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1201/89 ο έλεγχος αυτός πρέπει να διεξάγεται κατά τους αμέσως μετά τη συγκομιδή μήνες ή προ της συγκομιδής, ούτε αν απεργία μπορεί να αποτελέσει περίπτωση ανωτέρας βίας δικαιολογούσα την καθυστερημένη διεξαγωγή αυτού του ελέγχου.
- 54 Ενόψει των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα όλα τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση η οποία επιβλήθηκε ως προς τις ενισχύσεις στην παραγωγή βάμβακος.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις της παραγωγής ελαιολάδου

Πρώτος λόγος ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 55 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η εφαρμογή δημοσιονομικής διορθώσεως με συντελεστή 5 % στις δηλωθείσες για τα οικονομικά έτη 1997 και 1998 δαπάνες

αντιβαίνει στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, καθόσον η Επιτροπή προέβη σε προβολή των διαπιστώσεων των ελέγχων της 20ής έως 24ης Μαΐου 1996 στα οικονομικά αυτά έτη επικαλούμενη ως μόνο λόγο ότι εξακολουθούσε να μην έχει τεθεί σε εφαρμογή το ελαιοκομικό μητρώο, παράλειψη που της είχε ήδη προσαφθεί το 1996. Η διόρθωση είναι τοσούτω μάλλον αβάσιμη καθόσον η απουσία ελαιοκομικού μητρώου καλύπτεται με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικού αξιοπίστου συστήματος ελέγχου. Εξάλλου, υπήρξε εκ μέρους της Επιτροπής καταστρατήγηση διαδικασίας, εφόσον η διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως θα ήταν προσφορότερη, δεδομένου ότι η διόρθωση συνιστά μάλλον κύρωση επιβληθείσα λόγω της καθυστέρησης ολοκληρώσεως του μητρώου.

- 56 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η μη ολοκλήρωση του ελαιοκομικού μητρώου δεν πρέπει οπωσδήποτε να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής κατά παραβάσεως, καθώς και ότι, στο πλαίσιο των δαπανών ΕΓΤΠΕ, η δημοσιονομική αυτή διόρθωση δε συνιστά κύρωση. Η διόρθωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη του 5 %, καθόσον το ελαιοκομικό μητρώο και τα μηχανογραφημένα αρχεία συνιστούν πυλώνα του κοινοτικού συστήματος ελέγχου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 57 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 154/75, η Ελληνική Δημοκρατία είχε την υποχρέωση να καταρτίσει το ελαιοκομικό μητρώο το αργότερο μέχρι τις 3 Οκτωβρίου 1988.

- 58 Δεν αμφισβητείται ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν τήρησε την προθεσμία αυτή και ότι, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 1998, η κατάρτιση του ελαιοκομικού μητρώου δεν είχε ολοκληρωθεί.

- 59 Κατά τους κανονισμούς 2261/84 και 3061/84, η Ελληνική Δημοκρατία είχε την υποχρέωση να θέσει σε εφαρμογή τα μηχανογραφημένα αρχεία των στοιχείων που αναφέρονται στο ελαιοκομικό κτηματολόγιο πριν από τις 31 Οκτωβρίου 1990.
- 60 Η Ελληνική Δημοκρατία δεν τήρησε την προθεσμία αυτή και, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 1998, τα μηχανογραφημένα αρχεία δεν είχαν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή.
- 61 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν εναπόκειται στην Επιτροπή να προσκομίσει άλλες αποδείξεις για το ότι δεν υπήρχε ελαιοκομικό μητρώο και μηχανογραφημένα αρχεία, για τα επίδικα εν προκειμένω οικονομικά έτη 1997 και 1998, πέραν των όσων είχε προσκομίσει σχετικώς με το οικονομικό έτος 1996, αλλά εναπόκειται στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να αποδείξει ότι, από το οικονομικό έτος 1996, έθεσε πράγματι σε εφαρμογή το ελαιοκομικό μητρώο και τα μηχανογραφημένα αρχεία (βλ., συναφώς, την προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 18). Εφόσον η Ελληνική Δημοκρατία δεν προσκόμισε τέτοιες αποδείξεις, η δημοσιονομική διόρθωση δικαιολογείται συναφώς.
- 62 Ακόμη και αν υποθεθεί ότι διοργανώθηκαν εναλλακτικοί έλεγχοι, υπενθυμίζεται ότι, όταν ένας κανονισμός θεσπίζει ειδικά μέτρα ελέγχου, τα κράτη μέλη οφείλουν να τα εφαρμόζουν χωρίς να είναι αναγκαίο να κριθεί η βασιμότητα της απόψεώς τους σύμφωνα με την οποία ένα άλλο σύστημα ελέγχου θα ήταν πιο αποτελεσματικό (βλ. απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, C-130/99, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-3005, σκέψη 87).
- 63 Όσον αφορά το επιχείρημα της Ελληνικής Κυβέρνησεως ότι θα ήταν προσφορότερη η διαδικασία κατά παραβάσεως με σκοπό να επιβληθεί κύρωση για την καθυστέρηση θέσεως σε εφαρμογή του ελαιοκομικού μητρώου, υπενθυμίζεται ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 226 ΕΚ διαδικασία λόγω παραβάσεως και η διαδικασία εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς

και διέπονται από διαφορετικούς κανόνες. Στο πλαίσιο της δεύτερης εκ των ανωτέρω διαδικασιών, η Επιτροπή υποχρεούται να προβεί σε δημοσιονομική διόρθωση αν οι δαπάνες, των οποίων ζητείται η χρηματοδότηση, δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες. Η δημοσιονομική αυτή διόρθωση σκοπεί να μην επιβαρύνεται το ΕΓΤΠΕ με ποσά τα οποία δεν χρησίμευσαν σε χρηματοδότηση του σκοπού που επιδιώκεται με την επίμαχη κοινοτική κανονιστική ρύθμιση και επομένως δεν συνιστά, αντιθέτως προς ό,τι υποστήριξε η Ελληνική Κυβέρνηση, κύρωση (βλ. απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2001, C-247/98, Ελλάδα κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1, σκέψεις 13 και 14).

- 64 Επομένως, ο πρώτος αυτός λόγος ακυρώσεως που αφορά τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Δεύτερος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την έλλειψη ή την ανεπάρκεια της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 65 Η Ελληνική Δημοκρατία επικαλείται επίσης έλλειψη αιτιολογίας κατά παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις πραγματοποιηθείσες προσπάθειες για τη βελτίωση του συστήματος ελέγχου και καταβολής της χρηματοδοτικής ενισχύσεως στο ελαιόλαδο. Προβλέφθηκαν διάφοροι έλεγχοι, όπως η υποχρέωση των ελαιοπαραγωγών να καταθέτουν τρεις ελεγχθείσα δήλωση καλλιέργειας, επισημαίνοντας τις ελιές και την τοποθεσία τους, η υποχρέωση των ελαιοτριβείων να υποβάλλουν «δήλωση της μηνιαίας καταστάσεως όσον αφορά τη δραστηριότητά τους» και ο λεγόμενος «κοινωνικός έλεγχος», ο οποίος διεξάγεται μέσω αναρτήσεως των καταστάσεων των ελαιοπαραγωγών και των στοιχείων τους (ταυτότητα, υποβληθείσα αίτηση, δήλωση της καλλιέργειας) που επαληθεύονται από τους ίδιους τους ελαιοπαραγωγούς. Η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι κανένα στοιχείο από τις επίμαχες δαπάνες δεν πρέπει να

απορριφθεί· τουλάχιστον, οι ανεπάρκειες που υφίστανται είναι συγκυριακές και διοικητικής φύσεως και, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, δεν δικαιολογούν διόρθωση υπερβαίνουσα το 2 %.

- 66 Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι επελθούσες βελτιώσεις δεν δικαιολογούν μείωση από 5 σε 2 % του ποσοστού της διορθώσεως για τα οικονομικά έτη 1997 και 1998. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, καθόσον δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή τα δύο κύρια στοιχεία ελέγχου, ήτοι το ελαιοκομικό μητρώο και τα μηχανογραφημένα αρχεία, ο κίνδυνος απωλειών για την Κοινότητα είναι αυξημένος και δικαιολογούνται οι διορθώσεις.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 67 Όσον αφορά την υποχρέωση αιτιολογήσεως, κατά πάγια νομολογία, στην ιδιαίτερα αλληλουχία της καταρτίσεως των αποφάσεων περί εκκαθαρίσεως των λογαριασμών, η αιτιολογία μιας αποφάσεως πρέπει να θεωρείται επαρκής εφόσον το κράτος-αποδέκτης συνεργάστηκε στενά στη διαδικασία καταρτίσεως της αποφάσεως αυτής και είχε γνώση των λόγων για τους οποίους η Επιτροπή έκρινε ότι δεν έπρεπε να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με το επίδικο ποσό (αποφάσεις της 18ης Μαΐου 2000, C-242/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-3421, σκέψη 95, και της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-118/89, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-747, σκέψη 54).
- 68 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Ελληνική Κυβέρνηση συνεργάστηκε στη διαδικασία καταρτίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η έλλειψη καταρτίσεως ελαιοκομικού μητρώου και μηχανογραφημένων αρχείων είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων κατά τις προηγούμενες περιόδους εμπορίας, όσον δε αφορά τις επίμαχες περιόδους εμπορίας, οι λόγοι για τους οποίους η Επιτροπή προτίθετο να προβεί σε δημοσιονομική διόρθωση εκτέθηκαν μεταξύ άλλων κατά τη διμερή συνάντηση της 23ης Σεπτεμβρίου 1999, η οποία έγινε στο πλαίσιο της διαδικασίας συμβιβασμού, καθώς και στη συνοπτική έκθεση.

- 69 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτιολογία της προσβαλλομένης απόφασεως κρίνεται επαρκής.
- 70 Όσον αφορά τον συντελεστή 5 % που εφάρμοσε η Επιτροπή για να υπολογίσει τη διόρθωση ως προς τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου, επισημαίνεται ότι το ελαιοκομικό μητρώο και τα μηχανογραφημένα αρχεία συνιστούν θεμελιώδη στοιχεία του κοινοτικού συστήματος ελέγχου των ενισχύσεων. Εφόσον τα στοιχεία αυτά δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή, δικαιολογείται κατ' αρχήν εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή 10 %, ο οποίος προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, όπως αυτές εκτέθηκαν στο έγγραφο της υπ' αριθ. VI/5330/97.
- 71 Πάντως, η Επιτροπή δέχθηκε ότι τα ληφθέντα από τις ελληνικές αρχές από το 1996 μέτρα συνιστούν βελτιώσεις, χωρίς πάντως να έχουν αποτελεσματικότητα αντίστοιχη του συστήματος ελέγχου που προβλέπει η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε πρόσφορο να μειώσει τον διορθωτικό συντελεστή από 10 σε 5 %.
- 72 Δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, να μειωθεί ο διορθωτικός συντελεστής κάτω του 5 %, εφόσον δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή το ελαιοκομικό μητρώο και τα μηχανογραφημένα αρχεία, δεδομένου ότι αυτά αποτελούν βασικά στοιχεία του κοινοτικού συστήματος ελέγχου. Επομένως, τα αντίθετα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθούν.
- 73 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος αυτός λόγος ακυρώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή σταφίδας

Πρώτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1493/1999 και των άρθρων 2 και 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1621/1999, καθώς και από ελαττωματική αιτιολογία λόγω πεπλανημένης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών

Επιχειρήματα των διαδίκων

74 Όσον αφορά τις παραβάσεις που διαπίστωσε η Επιτροπή στο θέμα των ελέγχων σχετικά με τις καλλιεργημένες εκτάσεις και την επιλεξιμότητα των σταφυλιών, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1493/99 και τα άρθρα 2 και 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1621/1999 αναγνωρίζουν ρητώς στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν, αντί για τις κτηματολογικές αναφορές, άλλες ενδείξεις αναγνωρισμένες ως ισοδύναμες από τον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο των εκτάσεων, προκειμένου να ανταποκριθούν στην υποχρέωσή τους για παροχή στοιχείων σχετικών με την έκταση και την αναγνώριση της ταυτότητας των αγροτεμαχίων όπου παράγονται οι σταφίδες. Εν πάση περιπτώσει, η έλλειψη ορισμένων από τα στοιχεία του κτηματολογίου αντισταθμίζεται με τα στοιχεία που τηρούνται από δωδεκαετίας στις διευθύνσεις αγροτικής αναπτύξεως.

75 Κατά την Επιτροπή, τα προβληθέντα από την Ελληνική Κυβέρνηση ως ισοδύναμα με το κτηματολόγιο μέτρα δεν εγγυώνται κατ' ανάλογο τρόπο το σύννομο των δαπανών αφού, μεταξύ άλλων, δεν υφίστανται τα αντικειμενικά στοιχεία αναγνώρισεως των εκτάσεων. Η Επιτροπή τονίζει περαιτέρω ότι οι επελθούσες διορθώσεις δεν συνδέονται με τη μη κατάρτιση του ελαιοκομικού μητρώου, αλλά με τον προσδιορισμό του τόπου στον οποίο βρίσκεται η σχετική έκταση και με την αναγνώριση της ταυτότητας των αγροτεμαχίων που πραγματοποιήθηκαν κατά παράβαση του κανονισμού 1621/1999.

- 76 Κατά την Ελληνική Δημοκρατία, η έκδοση εκ μέρους της Γενικής Διευθύνσεως της Διαχειρίσεως των Αγορών των Γεωργικών Προϊόντων συμπληρωματικών οδηγιών και υποδειγμάτων εντύπων κάλυψε την έλλειψη συνοδευτικών εγγράφων σχετικά με το σχήμα των αγροτεμαχίων ή των διαστάσεών τους, έλλειψη που συνιστά εξάλλου κενό διοικητικής τάξεως.
- 77 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έλλειψη των εγγράφων αυτών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απλή διοικητική παράλειψη, αλλά ως σοβαρή παράλειψη, η οποία δεν επιτρέπει τη διενέργεια ελέγχων επί συγκεκριμένης βάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 78 Η δημοσιονομική διόρθωση στην οποία αναφέρεται ο παρών λόγος ακυρώσεως αφορά τα οικονομικά έτη 1997, 1998 και 1999, ήτοι τις περιόδους εμπορίας 1996/1997, 1997/1998 και 1998/1999. Ο κανονισμός 1493/1999 τυγχάνει εφαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 82, δεύτερο εδάφιο, από 1ης Αυγούστου 2000. Ο κανονισμός 1621/1999 τυγχάνει εφαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 16, δεύτερο εδάφιο, από της περιόδου εμπορίας 1999/2000. Επομένως, το βάσιμο της επίμαχης δημοσιονομικής διορθώσεως δεν μπορεί να εκτιμηθεί ενόψει των δύο αυτών κανονισμών, οι οποίοι δεν ετύγχαναν εφαρμογής κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της παρούσας διαφοράς.
- 79 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί καθόσον στηρίζεται στις διατάξεις των εν λόγω κανονισμών.
- 80 Κατά τα λοιπά, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2911/90, που ετύγχανε εφαρμογής κατά την κρίσιμη περίοδο, προβλέπει ότι η δήλωση καλλιέργειας, η οποία καταρτίζεται για τους σκοπούς χορηγήσεως της ενισχύσεως στην παραγωγή σταφίδας, πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων «τις

εκτάσεις που καλύπτουν οι αμπελώνες αυτοί και οι οποίες καλλιεργούνται με το ή τα συγκεκριμένα προϊόντα [...] και την αναφορά κτηματολογίου των εν λόγω εκτάσεων ή ισοδύναμη ένδειξη που έχει αναγνωρισθεί από τον υπεύθυνο για τον έλεγχο των εκτάσεων οργανισμό».

- 81 Η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται κατ' ουσίαν ότι, εν απουσία κτηματολογίου, τα μέτρα που έθεσαν σε εφαρμογή οι ελληνικές αρχές διασφαλίζουν έλεγχο ισοδύναμο με τον έλεγχο που διεξάγεται βάσει κτηματολογίου.
- 82 Πάντως, κατά τους πραγματοποιηθέντες επιτόπιους ελέγχους, η Επιτροπή επισήμανε πολλές παραβάσεις που αφορούν τους ελέγχους των επιφανειών και την επιλεξιμότητα των σταφυλιών. Στη συνοπτική έκθεση αναφέρονται μεταξύ άλλων οι ακόλουθες παραβάσεις: τα στοιχεία σχετικά με τις επιφάνειες που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις ελέγχου και στις δηλώσεις καλλιεργείας δεν αντιστοιχούν με την πραγματική κατάσταση επί του αγροτεμαχίου. Καμία ένδειξη δεν έχει χρησιμοποιηθεί επί του αγροτεμαχίου για να διευκολύνει την αναγνώριση των αναφερθεισών επιφανειών και η αναγνώριση των εκτάσεων ήταν αδύνατη χωρίς την παρουσία του δικαιούχου. Περαιτέρω, δεν υπήρχε κανένα δικαιολογητικό έγγραφο διευκρινίζον τη μορφή των προβαλλομένων ως καταμετρημένων εκτάσεων ή των δεδομένων της μετρήσεως. Ορισμένοι ελεγκτές αγνοούσαν τις οδηγίες που αφορούσαν την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Οι εκθέσεις ελέγχου είχαν ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας παραδόσεως των σταφυλιών. Τέλος, οι εκθέσεις ελέγχου των εθνικών ελεγκτών συνέπιπταν πλήρως με τις δηλώσεις των δικαιούχων, ενώ από τους επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποίησε η Επιτροπή προέκυψε ασυμφωνία σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις.
- 83 Όταν διαπιστώνονται τόσο σοβαρές ελλείψεις όπως αυτές που διαπίστωσε η Επιτροπή, εναπόκειται στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να προσκομίσει την πλέον λεπτομερή και πλήρη απόδειξη της ανακρίβειας των δηλώσεων της Επιτροπής. Το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να αντικρούσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής χωρίς να στηρίζει τους ισχυρισμούς του επί στοιχείων ικανών να αποδείξουν την ύπαρξη ενός αξιόπιστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψεις 17 και 18).

- 84 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι είχε θέσει σε εφαρμογή αξιόπιστο και ευρύθμως λειτουργούν σύστημα ελέγχου και δεν απέδειξε ότι είναι ανακριβείς οι διαπιστώσεις της Επιτροπής.
- 85 Κατά συνέπεια, ο πρώτος αυτός λόγος ακυρώσεως που αφορά τις ενισχύσεις στην παραγωγή σταφίδας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Δεύτερος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και την έλλειψη αιτιολογίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 86 Όσον αφορά τις επισημανθείσες από την Επιτροπή παραβάσεις σχετικά με τους ελέγχους ελάχιστης αποδόσεως και τις επιλέξιμες ποικιλίες σταφυλιών, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι παραγωγοί δεν μπορούσαν να προσκομίσουν τις εκτιμήσεις της αναμενόμενης παραγωγής που απαιτεί το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2911/90 κατά την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού ημερομηνία, ήτοι στις 30 Απριλίου, εφόσον η εκτίμηση αυτή είναι πρόωρη στη δεδομένη ημερομηνία. Κατά συνέπεια, πραγματοποιήθηκαν διασταυρούμενοι έλεγχοι κατά την εν λόγω περίοδο για να διαπιστωθεί η τήρηση της ελάχιστης αποδόσεως. Οι έλεγχοι αυτοί διεξήχθησαν σε τρία στάδια: πρώτον, επιτόπιος έλεγχος, στη συνέχεια, διασταυρούμενοι έλεγχοι των στοιχείων πωλήσεως και, τέλος, δειγματοληπτικοί έλεγχοι στα συσκευαστήρια ή οινοποιεία. Επομένως, η Επιτροπή προέβη σε πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και, κατά συνέπεια, αιτιολόγησε ανεπαρκώς την προσβαλλομένη απόφαση κατά παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ.

- 87 Κατά την Επιτροπή, δεν προσκομίστηκε καμία απόδειξη για το ότι έλαβε πράγματι χώρα ο τριπλός αυτός έλεγχος. Αντιθέτως, κατόπιν των πραγματοποιηθεισών επιθεωρήσεων, προέκυψε ότι δεν υπήρξε αποτελεσματικός επιτόπιος έλεγχος δυνάμενος να διασφαλίσει ότι οι καταβληθείσες ενισχύσεις αφορούσαν μόνον τις επιλέξιμες ποικιλίες σταφυλιών που είχαν φθάσει την προβλεπόμενη ελάχιστη απόδοση, και ότι η μείωση της ελάχιστης αποδόσεως οφειλόταν πράγματι σε δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες. Εξάλλου, οι ελληνικές αρχές δεν προσκόμισαν αποδείξεις περί του ότι τα σταφύλια είχαν αποξηρανθεί και δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς πλην της παραγωγής σταφίδας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 88 Αφενός, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι οι δικαιούχοι της εν λόγω ενισχύσεως δεν προσκόμισαν τις εκτιμήσεις παραγωγής που απαιτεί το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2911/90.
- 89 Αφετέρου, η εν λόγω κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι έγιναν πράγματι έλεγχοι διασφαλίζοντας την τήρηση της επιβαλλομένης ελάχιστης αποδόσεως για κάθε επιλέξιμη ποικιλία σταφυλιών ώστε να χορηγηθεί η ενίσχυση στην παραγωγή σταφίδας.
- 90 Επομένως, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε στοιχεία ικανά να αντικρούσουν την εκτίμηση της Επιτροπής και, κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που αφορά τις ενισχύσεις στην παραγωγή σταφίδας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Τρίτος λόγος ακυρώσεως, αντλούμενος από πλάνη περί τα πράγματα στην εκτίμηση της Επιτροπής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 91 Η Ελληνική Κυβέρνηση αμφισβητεί τη διόρθωση της Επιτροπής που αναφέρεται στη θέσπιση και εφαρμογή συστήματος ελέγχου, καθόσον οι διαπιστωθείσες ανεπάρκειες και η συνακόλουθη δημοσιονομική διόρθωση αφορούν γενικώς όλο το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού πληρωμής και όχι μόνον το καθεστώς ενισχύσεως στην παραγωγή σταφίδας. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, οι υπηρεσίες της Επιτροπής μπορούσαν να προβούν σε έλεγχο του οργανισμού πληρωμής αντί να συναγάγουν από έναν έλεγχο του εν λόγω συστήματος ότι το σύνολο του παραρτήματος του κανονισμού 1663/95 δεν εφαρμοζόταν.
- 92 Εξάλλου, το σύστημα ελέγχου ενισχύθηκε και το αμπελουργικό μητρώο βρίσκεται στο στάδιο εκπονήσεως σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που περιλαμβάνει δύο στάδια, εκ των οποίων έχει ήδη προχωρήσει σαφώς το δεύτερο.
- 93 Επομένως, η Επιτροπή προέβη σε πεπλανημένη εκτίμηση των στοιχείων που στηρίζουν τη διόρθωση αυτή, η οποία πρέπει συνεπώς να ακυρωθεί.
- 94 Κατά την Επιτροπή, οι προβαλλόμενες από την Ελληνική Κυβέρνηση βελτιώσεις τέθηκαν σε εφαρμογή μόνο μετά την έκδοση της από 23 Φεβρουαρίου 1999 υπουργικής εγκυκλίου, αυτές δε οι βελτιώσεις αποδεικνύουν ότι το προηγούμενο σύστημα ενείχε κινδύνους για τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι διαπιστωθείσες ελλείψεις του εσωτερικού συστήματος ελέγχου εκ μέρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αφορούσαν όλους τους νομούς, πράγμα το οποίο δικαιολογεί τη διόρθωση του 2 %. Το γεγονός ότι οι ελλείψεις αυτές αφορούν και άλλα γεωργικά συστήματα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την έλλειψη διορθώσεως στον τομέα της σταφίδας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 95 Από τη συνοπτική έκθεση προκύπτει ότι η Επιτροπή διαπίστωσε ελλείψεις στο σύστημα του ελέγχου των ενισχύσεων στην παραγωγή της σταφίδας κατά τους ελέγχους που πραγματοποίησε στον νομό Ηρακλείου. Η Επιτροπή έκρινε ότι η ίδια διαπίστωση θα μπορούσε συμπερασματικά να ισχύει για όλους τους νομούς της Ελλάδας, εφόσον το ίδιο σύστημα εφαρμοζόταν σε όλη τη χώρα.
- 96 Κατά την εν λόγω έκθεση, οι διαπιστώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή στον νομό Ηρακλείου συμπερασματικώς επεκτάθηκαν στους άλλους νομούς της Ελλάδας, αλλά όχι και σε τομείς δαπανών πέραν αυτών που αφορούν την ενίσχυση στην παραγωγή σταφίδας. Καθόσον η Ελληνική Κυβέρνηση προβάλλει, με τον παρόντα λόγο ακυρώσεως, ότι οι διαπιστώσεις αυτές εφαρμόστηκαν σε τομείς άλλους πέραν της σταφίδας, συνεπάγεται ότι ο λόγος αυτός ακυρώσεως δεν είναι βάσιμος.
- 97 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι διαπιστωθείσες στο Ηράκλειο παραβάσεις επαναλαμβάνονται στο σύνολο της χώρας, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε κανένα στοιχείο ικανό να τον αντικρούσει. Κατ' αρχάς, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την ακρίβεια των διαπιστώσεων της Επιτροπής στον νομό Ηρακλείου. Στη συνέχεια, η εν λόγω κυβέρνηση, στηρίζοντας την επιχειρηματολογία της στις βελτιώσεις που επήλθαν στο εθνικό σύστημα, δέχεται σιωπηρώς ότι το προηγούμενο σύστημα ήταν ελαττωματικό. Τέλος, εφόσον οι εν λόγω βελτιώσεις επήλθαν μετά τις επίδικες περιόδους εμπορίας, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς αμφισβήτηση των διαπιστωθεισών κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων εμπορίας πλημμελειών.
- 98 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που αφορά τις ενισχύσεις στην παραγωγή σταφίδας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί των διορθώσεων στον τομέα του αιγοπροβείου κρέατος

- 99 Η Ελληνική Κυβέρνηση επικαλείται επτά λόγους ακυρώσεως για να αμφισβητήσει τις διορθώσεις που επιβλήθηκαν στον τομέα των πρωμοδοτήσεων υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος. Ο πρώτος λόγος αφορά τη διόρθωση του 25 % που εφαρμόστηκε στις δηλωθείσες για τον νομό του Ρεθύμνου δαπάνες. Ο δεύτερος έως και έβδομος λόγος αφορούν τη διόρθωση του 10 % που εφαρμόστηκε στις δηλωθείσες για ορισμένους άλλους νομούς δαπάνες.

Πρώτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή της αρχής της αναλογικότητας, την υπέρβαση των ορίων της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής και την έλλειψη αιτιολογίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 100 Όσον αφορά τη διόρθωση του 25 % που εφαρμόστηκε στις δηλωθείσες για τον νομό Ρεθύμνου δαπάνες, η Ελληνική Κυβέρνηση επικαλείται την προσβολή της αρχής της αναλογικότητας, την υπέρβαση των ορίων εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής και την ανεπάρκεια της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως. Σύμφωνα με την Ελληνική Κυβέρνηση, αφού η αποστολή ελέγχου του 1997 αποκάλυψε ότι στον νομό Ρεθύμνου, μεταξύ 1995 και 1997, πραγματοποιήθηκαν ελάχιστοι ή καθόλου επιτόπιοι έλεγχοι, οι ελληνικές αρχές ανέστειλαν άμεσα όλες τις καταβολές των πρωμοδοτήσεων υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος στον νομό Ρεθύμνου προκειμένου να γίνει εξονυχιστικός έλεγχος. Ειδικότερα, το 1998, οι παραγωγοί του Ρεθύμνου ελέγχθηκαν σε ποσοστό 99,6 % και αυξήθηκε το ποσοστό απορρίψεως των αιτήσεων πρωμοδοτήσεως. Για τον λόγο αυτό, το συμπέρασμα της Επιτροπής περί σοβαρής αμέλειας κατά τη χορήγηση των πρωμοδοτήσεων μέχρι το 1997 δεν τεκμηριώνεται και δεν μπορεί να στηριξει δημοσιονομική διόρθωση κατά 25 %.

- 101 Κατά την Επιτροπή, στην πράξη δεν διεξήχθη έλεγχος στον νομό Ρεθύμνου επί τρία συνεχή έτη, ήτοι το 1995, το 1996 και το 1997. Επομένως, δεν είναι μόνον το γεγονός της αύξησεως του ποσοστού απορρίψεως των αιτήσεων το 1998 που αιτιολόγησε τη διόρθωση του 25 %, αλλά και οι διαπιστώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των επιτοπίων ελέγχων. Η αύξηση του ποσοστού απορρίψεως απλώς επιβεβαίωσε τις υποψίες της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 102 Οι κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η Επιτροπή με το έγγραφο υπ' αριθ. VI/5330/97, προβλέπουν την εφαρμογή διορθωτικού συντελεστή 25 % όταν η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου είτε απουσιάζει παντελώς είτε παρουσιάζει σοβαρές πλημμέλειες, υφίστανται δε ενδείξεις περί συχνότατων παρατυπιών και αμελειών, όσον αφορά την πάταξη παρανόμων ή απατηλών πρακτικών.
- 103 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι προς αιτιολόγηση της επίμαχης διορθώσεως προβλήθηκε το γεγονός ότι, από το 1995 έως το 1997, έγιναν ελάχιστοι ή καθόλου επιτόπιοι έλεγχοι στον νομό Ρεθύμνου. Το γεγονός αυτό συνιστά ιδιαίτερος πλημμελής εφαρμογή του συστήματος ελέγχου και καταδεικνύει κάποια αμέλεια στην προσπάθεια πάταξεως παρατύπων ή απατηλών πρακτικών, πράγμα το οποίο δικαιολογεί την εφαρμογή διορθωτικού συντελεστή 25 %, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής στον τομέα αυτόν.
- 104 Η αύξηση των ελέγχων καθώς και των απορρίψεων αιτήσεων ενισχύσεων το 1998, την οποία επικαλείται η Ελληνική Κυβέρνηση, σημειώθηκε μετά τη χρονική περίοδο που αφορά η επίμαχη διόρθωση και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να αποδείξει ότι η διόρθωση αυτή δεν είναι βάσιμη. Αντιθέτως, η αιφνίδια αύξηση του ποσοστού της απορρίψεως αιτήσεων κατά το 1998, μετά τον εκ μέρους των ελληνικών αρχών έλεγχο του ημίσεος σχεδόν των παραγωγών του Ρεθύμνου, επιβεβαιώνει ότι η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου παρουσίαζε σοβαρές πλημμέλειες κατά τα προηγούμενα έτη.

- 105 Κατά συνέπεια, ο πρώτος αυτός λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Δεύτερος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 3887/92

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 106 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, για ορισμένους νομούς, οι ελληνικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή αναθεωρημένα στατιστικά στοιχεία για τα έτη 1995 και 1996, σε αντικατάσταση των αρχικώς υποβληθέντων εσφαλμένων στοιχείων. Κατά συνέπεια, η δημοσιονομική διόρθωση του 10 % σχετικά με τους νομούς αυτούς δεν δικαιολογείται. Περαιτέρω, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 3887/92 δεν απαιτεί έλεγχο του 10 % σε κάθε νομό, αλλά σε εθνικό επίπεδο. Το γεγονός ότι, στους νομούς Ρεθύμνου και Χανίων, οι επιτόπιοι έλεγχοι κατά την εν λόγω περίοδο υπολείποντο του ελάχιστου ποσοστού 10 % δεν είναι παράνομο, εφόσον οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο ανήλθαν στο ποσοστό αυτό.
- 107 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο κανονισμός 3887/92 απαιτεί τη διεξαγωγή αντιπροσωπευτικού ελέγχου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των ελέγχων, απαιτείται το δείγμα να αντιστοιχεί στο 10 % των αιτήσεων ενισχύσεως για κάθε νομό.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 108 Όσον αφορά τα στατιστικά στοιχεία για τα έτη 1995 και 1996, οι προσκομισθείσες ενώπιον του Δικαστηρίου πληροφορίες δεν αποδεικνύουν ότι τα αναθεωρημένα στοιχεία που επικαλέστηκε η Ελληνική Κυβέρνηση ήταν ακριβή ούτε ότι προσκομίστηκαν κατά τρόπο συνάδοντα προς την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε συναφώς την ύπαρξη αξιοπίστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου, όπως είχε την υποχρέωση (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 18).
- 109 Όσον αφορά τη γεωγραφική βάση αυτής της δειγματοληψίας, είναι αληθές ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 3887/92 προβλέπει ότι «οι επιτόπιοι έλεγχοι ασκούνται τουλάχιστον σε ευρύ δείγμα αιτήσεων. Το εν λόγω δείγμα πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον [...] 10 % των αιτήσεων για τη χορήγηση ενίσχυσης για ζώα [...]». Επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή δεν διευκρινίζει αν το ελάχιστο ποσοστό πρέπει να υπολογιστεί σε σχέση με κάθε νομό ή σε σχέση με ολόκληρη τη χώρα.
- 110 Εντούτοις, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού προβλέπει ότι οι έλεγχοι «πραγματοποιούνται κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εξακρίβωση της τήρησης των όρων για την παροχή των ενισχύσεων και των πριμοδοτήσεων». Ομοίως, το άρθρο 6, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι «οι αιτήσεις που αποτελούν το αντικείμενο επιτόπιων ελέγχων καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, κυρίως βάσει ανάλυσης των κινδύνων καθώς επίσης και βάσει ενός στοιχείου αντιπροσωπευτικότητας των αιτήσεων που υποβλήθηκαν». Συνεπώς, το άρθρο 6 του κανονισμού 3887/92 σκοπεί να επιτύχει αποτελεσματική εξακρίβωση των συνθηκών χορηγήσεως των ενισχύσεων μέσω κυρίως της αντιπροσωπευτικότητας των ελεγχθέντων δειγμάτων.
- 111 Είναι προφανές ότι η αντιπροσωπευτικότητα των δειγμάτων διασφαλίζεται καλύτερα αν τα δείγματα αυτά καθορίζονται σε επίπεδο νομών παρά στο επίπεδο όλης της χώρας. Πράγματι, αντίκειται προς τον σκοπό της αποτελεσματικής

εξακριβώσεως το γεγονός ότι ορισμένοι νομοί που έχουν σημαντική παραγωγή των εν λόγω προϊόντων μπορούν να διαφεύγουν των ελέγχων εν όλω ή εν μέρει, ενώ ο μέσος εθνικός όρος του δείγματος υπερβαίνει το 10 %. Σύμφωνα με τον σκοπό και την οικονομία του κανονισμού 3887/92, επιβάλλεται επομένως να ερμηνευθεί το άρθρο 6, παράγραφος 3, πρώτη περίπτωση, υπό την έννοια ότι το δείγμα στο οποίο αναφέρεται πρέπει να αφορά τουλάχιστον το 10 % των αιτήσεων ενισχύσεως σε κάθε ένα από τους οικείους νομούς.

- 112 Περαιτέρω, η Επιτροπή υποστηρίζει, χωρίς να αμφισβητείται επ' αυτού, ότι οι ελληνικές αρχές προβλέπουν οι ίδιες, για τους επιτόπιους ελέγχους, δείγμα 10 % για κάθε νομό.
- 113 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος.

Τρίτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 12 του κανονισμού 3887/92

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 114 Όσον αφορά την έλλειψη αξιοπιστίας των στατιστικών στοιχείων των επιθεωρήσεων κατά τα έτη 1995 έως 1997, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε μεμονωμένη περίπτωση, στην οποία από την ημερομηνία των εκθέσεων ελέγχου προέκυψε ότι 30 επιθεωρήσεις είχαν πραγματοποιηθεί την ίδια ημέρα, χωρίς να υπογραφούν από τον ελεγχθέντα παραγωγό οι εκθέσεις αυτές. Πάντως, η περίπτωση αυτή εξηγείται από τον φόρτο εργασίας που οδήγησε τον προϊστάμενο των ομάδων ελεγκτών να ολοκληρώσει την υπογραφή και την ημερομηνία των εκθέσεων μετά από πολλές ημέρες ελέγχων. Όσον αφορά τις υπογραφές, το άρθρο 12 του κανονισμού 3887/92 προβλέπει τη δυνατότητα, και όχι την υποχρέωση, των κατόχων της εκμετάλλευσης να υπογράψουν την έκθεση ελέγχου.

- 115 Σύμφωνα με την Επιτροπή, δεν πρόκειται για μεμονωμένη περίπτωση καθόσον παρεμφερή παραδείγματα διαπιστώθηκαν τόσο κατά τη διάρκεια του 1998 όσο και σε τομείς πέραν του τομέα του αιγοπροβείου κρέατος. Περαιτέρω, το γεγονός ότι οι εν λόγω εκθέσεις δεν είχαν υπογραφεί από τους παραγωγούς αποδεικνύει ότι δεν είχαν εκπονηθεί κατά τον χρόνο διεξαγωγής του ελέγχου, πράγμα το οποίο μπορεί να εγείρει αμφιβολίες ως προς την ποιότητα των ελέγχων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 116 Είναι αληθές ότι το άρθρο 12 του κανονισμού 3887/92 προβλέπει ότι ο κάτοχος της εκμετάλλευσης έχει τη δυνατότητα να υπογράψει την έκθεση ελέγχου χωρίς να του επιβάλλει υποχρέωση. Επομένως, η έλλειψη υπογραφής δεν συνιστά καθαυτή παρατυπία.
- 117 Εντούτοις, η διαπιστωθείσα κατά τους εν λόγω ελέγχους έλλειψη υπογραφών συνιστά ένδειξη που προστίθεται στις άλλες διαπιστωθείσες πλημμέλειες που δικαιολόγησαν τη σοβαρή και εύλογη αμφιβολία της Επιτροπής για τους διεξαχθέντες από τις ελληνικές αρχές ελέγχους.
- 118 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στην Ελληνική Κυβέρνηση, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, να προσκομίσει την πλέον λεπτομερή και πλήρη απόδειξη του αληθούς χαρακτήρα των ελέγχων της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψεις 16 και 17).
- 119 Εφόσον η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε εν προκειμένω την απόδειξη αυτή, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος.

Τέταρτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 120 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η θέσπιση συστήματος διαρκούς καταγραφής των κινήσεων της αγέλης είναι κατά το μάλλον ή ήττον δύσκολη, αναλόγως του κράτους μέλους και της τοπογραφίας του. Ο ελληνικός χώρος έχει ιδιαίτερα μειονεκτήματα συναφώς, εφόσον τα κοπάδια βρίσκονται σε δυσπρόσιτες ορεινές ή ημιορεινές ή νησιωτικές περιοχές.
- 121 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση, το εν λόγω σύστημα εγγραφής έπρεπε να έχει εφαρμοστεί από το 1995, ενώ ακόμη και μέχρι το 2001 δεν είχε ολοκληρωθεί η εφαρμογή του.
- 122 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με την έλλειψη αναλύσεως κινδύνου, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 3887/92, είναι πεπλανημένη καθόσον, καίτοι δεν διεξήχθη με τη χρησιμοποίηση μέσων πληροφορικής, εντούτοις η ανάλυση αυτή έγινε χειρογράφως σε όλους τους νομούς.
- 123 Κατά την Επιτροπή, δεν έχει αποδειχθεί, σε κανένα από τους ελεγχθέντες νομούς, ότι πραγματοποιήθηκε η ανάλυση του κινδύνου, έστω και χειρογράφως.
- 124 Τέλος, όσον αφορά την αποδοχή της προφορικής κοινοποιήσεως των απωλειών, που δεν προβλέπεται στην κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι πρόκειται μόνο για εξαιρετικές και παρωχημένες περιπτώσεις.

- 125 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε αποδείξεις ότι παρασχέθηκαν οι απαιτούμενες πληροφορίες.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 126 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 2700/93, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας 92/102, επιβάλλει στα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή σύστημα διαρκούς καταγραφής των κινήσεων της αγέλης με ισχύ από την περίοδο εμπορίας 1994, υπό την επιφύλαξη μεταβατικού μέτρου, βάσει του οποίου μπορεί να χρησιμοποιηθεί λιγότερο επαχθές σύστημα μόνο γι' αυτή την περίοδο εμπορίας. Επομένως, το εν λόγω σύστημα καταγραφής έπρεπε να έχει τεθεί σε λειτουργία το αργότερο κατά την περίοδο εμπορίας 1995.
- 127 Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι δεν τέθηκε σε εφαρμογή τέτοιο σύστημα καταγραφής, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή.
- 128 Όσον αφορά την ανάλυση των κινδύνων, που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 3887/92, υπενθυμίζεται ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντικρούσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής χωρίς να στηρίξει τους ισχυρισμούς του επί στοιχείων ικανών να αποδείξουν την ύπαρξη ενός αξιοπίστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 18).
- 129 Εν προκειμένω, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε τέτοια στοιχεία και, ως εκ τούτου, δεν αντικρούστηκαν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με την έλλειψη αναλύσεων του κινδύνου.

- 130 Εξάλλου, το άρθρο 10, παράγραφος 5 του κανονισμού 3887/92 προβλέπει ότι, στην περίπτωση που ο κάτοχος εκμεταλλεύσεως δεν μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωσή του να διατηρήσει στην κατοχή του, κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής περιόδου, τα ζώα για τα οποία έχει ζητήσει πριμοδότηση, το δικαίωμα για πριμοδότηση διατηρείται «με τον όρο ότι ο κάτοχος της εκμετάλλευσης έχει ενημερώσει επί του θέματος, γραπτά, την αρμόδια αρχή, σε προθεσμία δέκα εργασίμων ημερών μετά τη διαπίστωση της μείωσης του αριθμού των ζώων αυτών».
- 131 Εν προκειμένω, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι δέχθηκε προφορικές κοινοποιήσεις των απωλειών, αντιθέτως προς ό,τι προβλέπει η διάταξη αυτή.
- 132 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος.

Πέμπτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3887/92

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 133 Όσον αφορά τη διαπίστωση της Επιτροπής σχετικά με την έλλειψη σαφούς προσδιορισμού του τόπου κατοχής των ζώων στις αιτήσεις πριμοδοτήσεως, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο προσδιορισμός αυτός γίνεται με αναφορά ενός τοπωνυμίου, δεδομένου ότι δεν υφίσταται κτηματολόγιο στην Ελλάδα. Ο τρόπος αυτός συνάδει προς το άρθρο 5, παράγραφος 1, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 3887/92, το οποίο απαιτεί απλώς «την ένδειξη σχετικά με τον ή τους τόπους κατοχής των ζώων», και όχι λεπτομερή περιγραφή των τόπων αυτών.

- 134 Κατά την Επιτροπή, οι ελεγκτές της δεν απαίτησαν λεπτομερή περιγραφή του τόπου κατοχής των ζώων, αλλ' απλώς σαφή προσδιορισμό αυτού του τόπου. Πάντως, ο προσδιορισμός αυτός δεν έγινε. Συναφώς, η απλή αναγραφή του Δήμου ή της Κοινότητας όπου βρίσκεται η εκμετάλλευση δεν αρκεί για την εξακρίβωση του τόπου κατοχής των ζώων εφόσον ο τόπος αυτός μπορεί να διαφέρει από τον τόπο όπου βρίσκεται η εκμετάλλευση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 135 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 3887/92 προβλέπει, σε περίπτωση δεσμεύσεως του κατόχου της εκμετάλλευσης να διατηρήσει στην εκμετάλλευσή του τα ζώα κατά την περίοδο υποχρεωτικής κατοχής, «την ένδειξη σχετικά με τον ή τους τόπους κατοχής των ζώων». Ενόψει της οικονομίας και του σκοπού της διατάξεως αυτής, πρέπει να θεωρηθεί ότι η απαιτούμενη ένδειξη πρέπει να είναι αρκούντως σαφής ώστε οι ελεγκτικές αρχές να μπορούν να εξακριβώνουν τον ακριβή τόπο κατοχής των ζώων.
- 136 Ενόψει των προσκομισθέντων ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχείων, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι παρείχε στις ελεγκτικές αρχές πληροφορίες πληρούσες αυτή την απαίτηση σαφήνειας.
- 137 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος.

Έκτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2700/93

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 138 Όσον αφορά την υποχρέωση σημάνσεως των ζώων, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι είναι υποχρεωτική μόνο στις περιπτώσεις που τα ζώα εκμισθώνονται, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2700/93. Πάντως, στις περιπτώσεις που αποτέλεσαν το αντικείμενο ελέγχου, δεν υπήρξε εκμίσθωση ζώων, αλλά περιπτώσεις συνεκμεταλλεύσεως κοπαδιών που ανήκουν σε διαφορετικούς ιδιοκτήτες.
- 139 Σύμφωνα με την Επιτροπή, η σήμανση θεσπίστηκε για να είναι εφικτή η αναγνώριση των ζώων όταν αναμιγνύονται με ζώα από άλλα κοπάδια. Η συνεκμετάλλευση κοπαδιών που ανήκουν σε διαφορετικούς ιδιοκτήτες είναι τρέχουσα πρακτική στην Ελλάδα και παρουσιάζει τις ίδιες δυσκολίες αναγνώρισεως ζώων με την εκμίσθωση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 140 Το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2700/93 προβλέπει ότι «πριν το σύνολο ή μέρος του αριθμού των προβατίνων ή των αιγών για τις οποίες έχει ζητηθεί η πριμοδότηση εκμισθωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου υποχρεωτικής παραμονής των ζώων, πρέπει να εξακριβώνεται η ταυτότητα των ζώων αυτών».
- 141 Κατά την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 279/94, που πρόσθεσε τη διάταξη αυτή στον κανονισμό 2700/93, «είναι ανάγκη, στην περίπτωση της εκμίσθωσης, να εξασφαλιστεί η εξακρίβωση των μετακινουμένων ζώων».

- 142 Επομένως, ο σκοπός της εν λόγω διατάξεως είναι να εξασφαλιστεί η εξακρίβωση των μετακινουμένων ζώων προτού αναμιχθούν με άλλα ζώα. Το ουσιώδες χαρακτηριστικό της εκμίσθωσης των ζώων είναι ότι τα ζώα διαφόρων περιοχών αναμιγνύονται και καθίσταται πρακτικώς αδύνατο να διακριθούν αν δεν έχουν σημανθεί εκ των προτέρων. Το χαρακτηριστικό αυτό παρουσιάζεται και στη συνεκμετάλλευση ζώων που ανήκουν σε διαφορετικούς ιδιοκτήτες. Για να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2700/93, η συνεκμετάλλευση πρέπει να υπόκειται στις ίδιες εγγυήσεις. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η ερμηνεία της έννοιας της «εκμίσθωσης» στο πλαίσιο της διατάξεως αυτής ως ισχύουσα και στις περιπτώσεις όπου τα ζώα αναμιγνύονται με άλλα λόγω συνεκμεταλλεύσεως κοπαδιών που ανήκουν σε διαφορετικούς ιδιοκτήτες.
- 143 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο έκτος λόγος ακυρώσεως που αφορά την πριμοδότηση υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος.

Έβδομος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 144 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η άρνηση της Επιτροπής να χρηματοδοτήσει ορισμένες δαπάνες στον τομέα του αιγοπροβείου κρέατος αφορά τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από τους 24 μήνες που προηγήθηκαν της γραπτής ανακοινώσεως εκ μέρους της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων των ελέγχων αυτών, και τούτο σε αντίθεση με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70. Εφόσον οι έλεγχοι της Επιτροπής διεξήχθησαν το 1997 και το 1998, και η γραπτή ανακοίνωση των αποτελεσμάτων το 1998, η περίοδος των 24 μηνών είχε παρέλθει το 1996. Επομένως, κακώς η διόρθωση αφορά και τις δαπάνες σχετικά με το έτος 1995.

- 145 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού 729/70, η κοινοποίηση της αποφάσεως που διαπιστώνει το μη σύμφωνο των δαπανών με τις κοινοτικές διατάξεις χρησιμεύει ως σημείο αφετηρίας για την 24μηνια προθεσμία. Οι επίμαχες διαπιστώσεις αφορούν τα έτη 1995, 1996 και 1997, περίοδο που δεν υπερβαίνει την εν λόγω 24μηνια προθεσμία που προηγείται της ανακοινώσεως των αποτελεσμάτων των ελέγχων. Εν προκειμένω, η γραπτή κοινοποίηση πραγματοποιήθηκε με έγγραφο της 22ας Ιουλίου 1997 και όχι το 1998.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 146 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, «η απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων».
- 147 Η Επιτροπή προσκόμισε στο Δικαστήριο έγγραφο το οποίο, στην απόδοσή του στην ελληνική γλώσσα, φέρει ημερομηνία 22 Ιουλίου 1997, με το οποίο η Επιτροπή πληροφόρησε τις ελληνικές αρχές για τις διαπιστωθείσες κατά τους επιτόπιους ελέγχους της παρατυπίες στον τομέα του αιγοπροβείου κρέατος. Σύμφωνα με το περιεχόμενό του, το έγγραφο αυτό σκοπεύει τις παρατυπίες που δεν αφορούν μόνον τα έτη 1996 και 1997, αλλά και το έτος 1995. Από το έγγραφο αυτό προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή σκοπεύει να απορρίψει ορισμένες δαπάνες από την κοινοτική χρηματοδότηση βάσει των συναφών διαπιστώσεων. Περαιτέρω, στο έγγραφο αυτό τονίζεται ρητώς ότι από της επιδόσεώς του αρχίζει η 24μηνια προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι έλαβε το έγγραφο αυτό.
- 148 Επομένως, η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων, υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, πραγματοποιήθηκε με το έγγραφο της 22ας Ιουλίου 1997. Συνεπώς, οι δημοσιονομικές διορθώσεις που πραγματοποιήθηκαν ως προς τις πριμοδοτήσεις υπέρ των παραγωγών αιγοπροβείου κρέατος μπορούν νομοτύπως να αφορούν τις πραγματοποιηθείσες το 1995 δαπάνες.

- 149 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται να απορριφθεί ως αβάσιμος ο έβδομος λόγος ακυρώσεως που αφορά την εν λόγω πριμοδότηση.
- 150 Ενόψει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να απορριφθεί το σύνολο της προσφυγής της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 151 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, αν υπήρξε συναφές αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Ελληνικής Δημοκρατίας και η Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)